

■ Hver dag dør ét menneske i trafikken, og 10 kommer alvorligt til skade. Ofte ender de som lakoniske meddelelser i avisernes spalter for kort nyt. Men bag hver kliniske formidling af en ulykkes fakta gemmer sig en større historie. Om familiers bekymring og uvished. Men også om de mennesker, der gør alt for at afværge tragedien. Dette er den historie. Historien om 24-årige Helle Marlene Pedersen og kampen for livet. Hun kørte galt torsdag den 25. august 2005.

CPR-nummer 170681

– historien om en ulykke

Af JENS GRUND, CHR. THYE-PETERSEN og TORBEN STROYER (foto)
jens.grund@jp.dk | christian.thye@jp.dk | torben.stroyer@jp.dk

Kapitel 5: INTENSIV

Tidligere artikler i serien: TRÆET (24. december), ULYKKEN (26. december), TRAUMECENTRET (27. december), OPERATIONEN (28. december).

Historien bag historien

■ En skriftlig kontrakt med Rigshospitalet gav i august 2005 Morgenavisen Jyllands-Posten adgang til at opholde sig på Rigshospitalet og til at overvære operationer for at skrive om sundhedspersonalets forsøg på at redde et alvorligt kvæstet trafikoffer. Historien bygger på egne iagttagelser, øjenvidneskildringer, journalindsigt og faglige samtaler med læger, sygeplejersker, brandfolk og andre involverede. Historien er efterfølgende godkendt af de involverede.

R E S U M E: Den 24-årige rengørings-assistent Helle Marlene Pedersen har siddet fastklemt i mindst tre kvarter som passager i en varevogn, der er kørt frontalt ind i et træ uden for Holbæk. På Rigshospitalets traumecenter og abdominalcenter har læger og sygeplejersker siden kæmpet for hendes liv, og kirurgerne har stoppet en livstruende blødning i maven. De er optimistiske, selv om den unge kvinde har fået et voldsomt slag mod hovedet og lungerne. For hun er ung og stærk. Efter operationen bliver Helle kørt på Rigshospitalets intensivafdeling ...

Det er sådan en dag, man forbander at bo på en ø. Den 25. august 2005 har turen fra hjemmet på Sejerø til København været ulidelig lang for Jonna Pedersen. Hendes søn, Allan, har ringet og fortalt, at hans kæreste Helle er blevet opereret og overflyttet til Rigshospitalets intensivafdeling. Jonna tænker ikke på sig selv, kun på sin søn og på Helles tilstand og på at tilbagelægge afstanden til Rigshospitalet hurtigst muligt. Men hun er for chokeret til selv at køre i storbyen.

Klokken 17.45 – syv timer efter Helles ulykke – tager Jonna og hendes yngste søn den sidste del af turen fra Nørreport til Rigshospitalet i bus. De går direkte op på intensivafdelingen på tredje sal, hvor Allan venter sammen med sin søster Annette.

De siger ikke meget til hinanden, ingen af dem ved ret meget, de venter bare på at komme ind og se Helle. Stue 3263, seng 7-8.

For en halv times tid siden blev Helle rullet derind efter maveoperationen, og læger og sygeplejersker er ved at koble hende til iltslanger, væsker og respirator. Familien venter en halv times tid uden for, og Jonna kan næsten ikke holde det ud. Hun har brug for at se Helle, ellers løber tankerne af med hende. Det samme har Allan. Da døren omsider bliver åbnet, er han alligevel ikke forberedt.

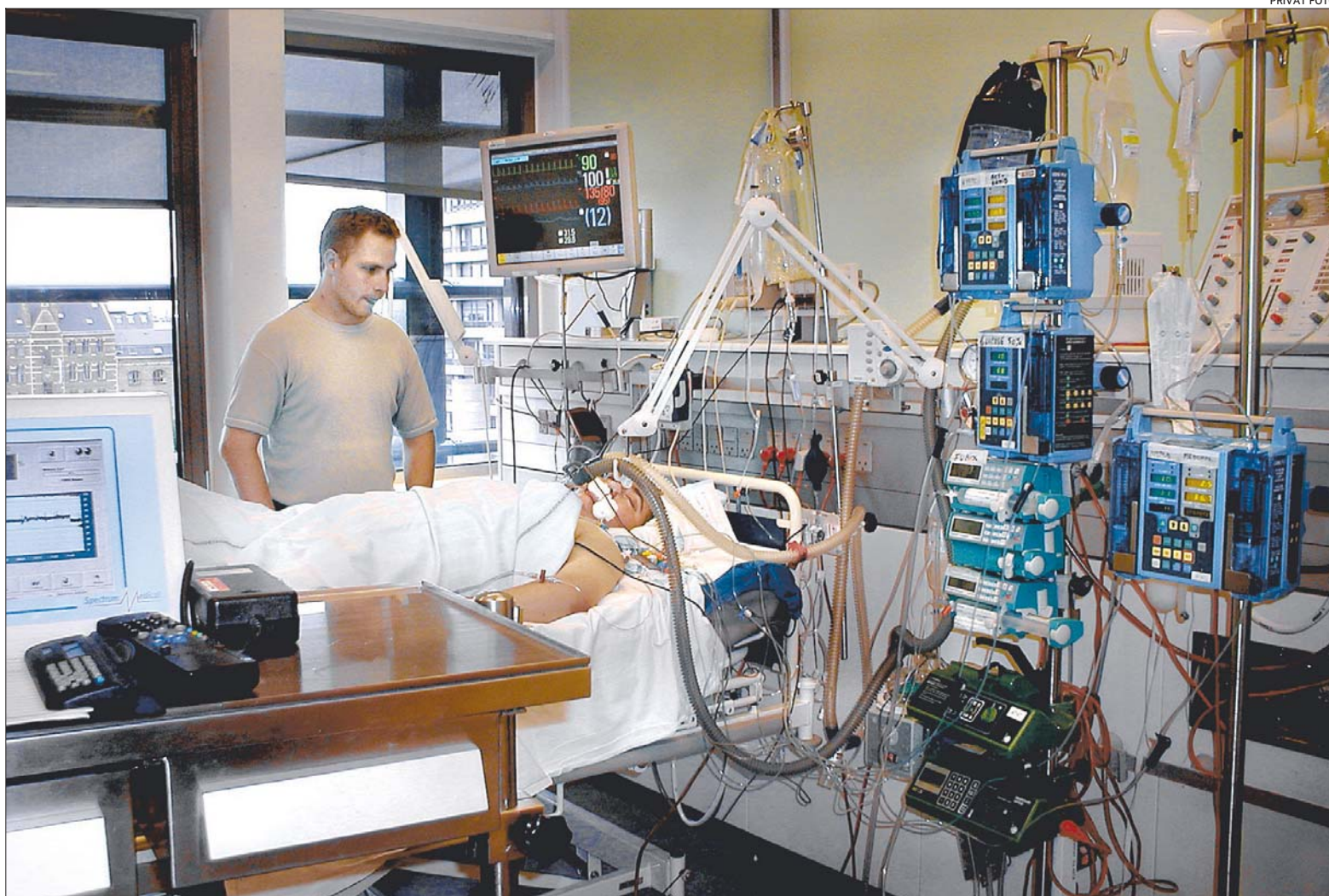
Den genererte, unge gulvarbejder kan næsten ikke kende Helle. Hans 24-årige kæreste er ophovnet i ansigtet af slaget mod bilruden, og hun er fyldt med slanger. Det er hårdt at se.

Jonna ser respiratoren, der rytmisk trækker vejret for Helle, og svigerdatteren reagerer ikke, når man taler til hende eller holder hendes hånd.

»Det er alvorligt,« tænker Jonna.

FLERE FAMILIEMEDLEMMER støder til, også Helles søskende, de er mange nu, og den vagthavende læge kalder dem ind til samtale i møderummet. Han er ung, med strittende, moderne hår, og de kan instinktivt godt lide ham. Den unge læge fortæller, hvad der er sket, og hvad lægerne har gjort.

Familien er mest chokeret over, at Helle har fået alle de brud – i ansigtet, bækkenet, lårbenet – men det er underordnet, forstår de på lægen. Problemet er Helles lunger, som har fået så kraftigt et slag ved sam-

PRIVAT FOTO

menstødet med træet, at hun har hævelse, blødninger og væske i lungerne – lungekontusion. Normalt lungævæv er som en svamp, hvori blodet suger rundt og møder luftens livsvigtige ilt. Men når et slag sender væske ud i lungerne, kan kroppen ikke få ilt nok.

Lægerne kan heller ikke udelukke, at Helle har fået en hjerneskade. Den unge læge siger, at man ikke ved, hvordan det vil gå Helle. Familien og lægerne kan ikke gøre meget andet end at vente.

Næste dag har Allan fri og er hos Helle hele dagen, men siger ikke noget til hende. Det er svært at sige noget til et menneske, der bare ligger der. Den eneste lyd i rummet er respiratorens hæse og monotone røst.

Lægerne fortæller, at der ikke er noget nyt.

MAN KAN IKKE SE det på Kurt Espersen, den rolige og gråsprængte overlæge på intensivafdelingen, men han er bekymret for Helle.

Afdelingen redder livstruede patienter, og personalet er nærmest adrenalinjunkies, der arbejder ud fra mottoet om, at intet er umuligt. De har respiratorer, kredsløbs-understøttende medicin og antibiotika til at kæmpe for livet. Alligevel er en fjerdedel af patienterne så hårdt medtagne, at de ikke klarer den. Døden er så nærværende på afdelingen, og ønsket om at afværge den så påtrængende, at personalet knytter meget håb til, at patienter overlever. Noget af det bedste, Kurt Espersen og hans kolleger ved,

når patienterne kommer tilbage, raske og i deres eget tøj for at hilse på.

Det betyder meget for lægerne at se, at her var en, der klarede den. Så siger de til hinanden: Så du, at den eller den var her.

Kurt Espersen tror på, at menneskets livsvilje spiller en stor rolle for, om det overgiver sig til døden. Han har set det så tit, patienter, der ligger bevidstløse i sengen, men kæmper for livet. Somme tider mister de livsgnisten, som et vindpust, og dør.

Helle er ung, stærk, men hendes tilstand er kritisk. Den 45-årige overlæge med den bornholmske dialekt er mest bekymret for Helles vejtrækning. Hun får 100 procent ren ilt og en særlig medicin, der leder iltten derhen i lungerne, hvor den bedst kan optages.

Kendsgerningen er, at der er små marginaler tilbage at overleve i.

»Hvis Helle får en lungebetændelse oveni, er hun ilde sted,« tænker lægen.

Han har allerede forhørt sig hos narkoselægerne oppe på fjerde sal, om de kan have deres særlige hjerte-lungemaskine klar, hvis det skulle komme så vidt.

Desuden har Helle været bevidstløs siden ulykken. Hvorfor er hun ikke vågnet? Kurt Espersen ved, at neurologerne overvejer at sætte en trykkrue i hendes kranium for at måle, om trykket på hjernen er steget.

Lægerne tør heller ikke operere Helles lårbensbrud endnu. Det er et dilemma, der vil vokse de kommende dage: På den ene side er Helle for dårlig til at blive opereret. På den

anden side er lårbenet så splintret, at det kan afgive små blodpropper, der kan vandre op og sætte sig i lungerne og gøre Helle endnu dårligere.

Lørdag den 27. august går det en lille smule bedre. Helle kan nu nøjes med at få 70 procent ren ilt. Kurt Espersen håber, at ortopædkirurgerne kan operere Helle senere samme dag. For det lårben plager ham.

Helle har også fået sat en tryk-måler på kraniet, den viser, at hjernen er udsat for et let forhøjet tryk, men ikke noget alarmerende, og søndag kan Helle nøjes med at få 45 procent ilt. Det ser ud til at gå den rigtige vej.

Familien får at vide, at tilstanden stadig er kritisk, og Helle ligger ubevægelig i sin seng. Når Jonna er på besøg, går hun i rutefart mellem Helles sengeleje og et sted uden for hospitalet, hvor hun kan ryge. Hun kan ikke finde ro nogen steder, vander hvileløst frem og tilbage, for det er ikke til at holde ud at være inde hos Helle, når hun ikke reagerer.

PLUDSELIG BLIVER HELLE dårligere. Der er noget galt, noget, som lægerne ikke kan forklare. I de næste dage må Helle igen have 100 procent ilt.

Det er torsdag den 1. september, og Kurt Espersen forstår det ikke: Slaget fra ulykken burde ikke kunne begrunde de dårlige lunger. De skulle blive bedre efter nogle få dage. Nu går det den modsatte vej. Kan hendes dårlige lunger forklare med andet end lårbensbruddet?

Men det nytter ikke at operere hende nu. Hun vil dø på operationsbordet. Det er et håbløst dilemma at stå i, når man er vant til at handle for at redde liv. Kurt

Esperen beslutter sig for, at det er på tide at indkalde familien for at sige det, som det er. De samles om eftermiddagen i møderummet, et lokale med neonlamper i loftet, linoleumsgulv og et ovalt konferencelbord.

En kobberskulptur på væggen skildrer fortiden, nutiden og fremtiden, og en af de små kobberplader på væggen betyder: »Tiden går ikke. Den kommer.« Tid er det eneste, som lægerne ikke har nok af lige nu, og det fortæller de Helles familie. Der er ikke store chancer for, at hun vil overleve. Hendes lunger er blevet dårligere og dårligere, hun har i en periode fået 100 procent ren ilt, og nu ser det ikke længere ud til at være nok. Hun kan ikke optage nok ilt til at forsyne hjernen.

Lægen spørger, om de ved, hvorvidt Helle har et ønske om at blive holdt kunstigt i live. De ved det ikke. Allan og Helle har aldrig talt om det. Lægen fortæller, at de måske vil forsøge at redde Helle ved at lægge hende i en hjertelungemaskine, men heller ikke dér vil chancen for at overleve være stor.

De bliver enige med Allan og Jonna om, at det nok er bedst, at de sover inde på Rigshospitalet den nat. De får gæsterummet nede for enden af gangen.

»Dette rum er optaget af på-rørende til pt. i seng. 3288D,« står der på døren til det rum, hvor Allan og Jonna sover. Klokken er fire, og storbyen og hospitalet ligger hen og

samler kræfter til en ny dag, da en sygeplejerske går ned ad gangen og banker på døren.

»I må hellere komme med,« siger hun.

Allan og Jonna vågner af en urolig søvn: »Åh, nej. Bare det nu ikke er sket.«

FORTSÆTTES I MORGEN